

סיפור הספינה מתוך אתר נוסטלגיה און ליין

"תיאודור הרצל" הייתה אוניה שאורגנה על ידי **המוסד לעליה ב'**. שמה המקרי היה "Guardian". הייתה זאת אוניה עשויה ברזל ובעלת שני סיפונים. האוניה נרכשה בארה"ב ומשם הועברה לנמל מרסיי להכנות שנמשכו כחודש וחצי. נעשו סידורים פנימיים ושינויים טכניים רבים כדי להסיע מספר רב של מעפילים. הובא פחם ל-14 ימי הפלגה וכ-120 טון מים. מפקד האונייה היה **מרדכי (מוקה) לימון** איש הפלי"ם. צוות הימאים היה ספרדי. 2,620 המעפילים היו ניצולי השואה, חברי תנועות נוער ומפלגות ציוניות מארצות אירופה בגילים: 20-30. 500 מהם היו ילדים בני נוער.

המעפילים רוכזו במספר מחנות באזור פרובנס ואתרים אחרים בצרפת. חלקם הובאו ברכבת מבלגיה מבלי שהיו ברשותם תעודות. בצרפת פוזרו במקומות שונים והוסעו במשאיות לאזור ההעמסה לפני ההפלגה. האונייה נועדה לקלוט 3,600 נפש, ונעשו סידורים לכך, אך בגלל תנאי אוורור לקויים הועלו רק 2,600 מעפילים. לאחר שעלו לסיפון חולקו המעפילים לקבוצות על פי השתייכותם התנועתית, וראשי הקבוצות קיבלו אחריות ותפקידים.

קורותיה

האונייה הפליגה מנמל סט ב-2 באפריל 1947, בשעה 06:45. היא יצאה לדרכה ללא בעיות והחלה לשוט בנתיב המתוכנן לעבר קורסיקה, מיצר מסינה, כרתים, עד חופי ישראל.

המעפילים החלו לחוש מחנק בבטן הספינה בגלל הצפיפות, ולא הייתה ברירה אלא להעלותם לסיפון ולהקים עבורם סככה. האונייה נטתה על צידה, והיה צורך להשליך רפסודות לים ולשמור על לחץ הקיטור למכונות. ב-6 באפריל לפנות בוקר עברה האוניה את מיצר מסינה וב-9 באפריל עברה את כרתים. באותו היום בשעה 20:30 חגו שני מטוסים בריטים מעל האונייה. בשעה 22:30 הגיעה משחתת בריטית שהזדהתה והאירה בזרקורים. אנשיה שאלו לאן מפליגים, ונאמר להם כי זו ספינת סוחר המפליגה לפורט סעיד. ב-10 באפריל בערב שוב הופיעה משחתת שנעלמה.

ב-11 באפריל החלו להתכונן לעימות. הגיעו הוראות להתנגד לעלייה של כוחות בריטים על הסיפון. חולקו מקלות גומי, מסכות גז, אגרופנים. נעשה תרגול, והאנשים חולקו לקבוצות ולאזורי הגנה, נוסתה האזעקה.

הקשר פעל עד תחילת העימות. שתי משחתות: "היידון" ("Haydon" ו"סט ברידסביי" ("St. Bridesbey")) החלו לנגוח את הספינה. המעפילים שנקבעו לכך עמדו סביב הסיפון ומנעו מהבריטים לעלות, תוך השלכת חפצים עליהם.

ב-13 באפריל נעצרה על ידי משחתות בריטיות בסמוך לחוף **תל אביב**. התחולל קרב אלים, שלושה מעפילים נהרגו, רבים אחרים נפצעו.

הבריטים עלו לסיפון תוך התזת סילוני מים, יריות מנשקם והשלכת רימוני גז. העימות נמשך כשעתיים, עד להשתלטות הסופית. המשחתת הבריטית "צ'ריטי" ("Charity הביאה לחוף 16 מ